

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

«Неврологічні основи логопедії»
(повна назва навчальної дисципліни за навчальним планом)
для студентів

спеціальності	016 Спеціальна освіта (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	першого (бакалаврського) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	016.01.01 Логопедія (шифр і назва освітньої програми)

Київ – 2023

ОПИС ПРОГРАМИ ЕКЗАМЕНУ

Поля форми	Опис поля форми
Київський університет імені Бориса Грінченка	Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти	Лопатинська Наталія Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка
Програма Екзамену з дисципліни	«Неврологічні основи логопедії»
Курс	2
Спеціальність (спеціалізація)	016 Спеціальна освіта
Форма проведення: Письмова/усна/комбінована	тестовий (в ЕНК) посилання: https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=26287
Тривалість проведення:	2 академічні години
Максимальна кількість балів: 40 балів	40 балів
Критерії оцінювання	<p style="text-align: center;">Критерії оцінювання:</p> <p>Письмовий екзамен складається із тесту, який включає 21 випадкове питання, до яких належать: 20 питань-тестів та 1 питання-есе (практичний кейс).</p> <p>Правильна відповідь оцінюється в залежності від рівня складності питання, а саме:</p> <p>10 питань рівня А – прості питання (питання, де необхідно знайти відповідність між поняттями або обрати правильну відповідь), за кожну правильну відповідь студент отримує 1 бал;</p> <p>10 питань рівня Б – питання середнього рівня складності (множинний вибір, встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень, встановлення послідовності), за кожну правильну відповідь студент отримує 2 бали.</p> <p>1 питання рівня В – написання есе (складні, пошукові питання практико-орієнтованого спрямування), за творчо і науково виважене обґрунтування власної позиції у процесі розкриття практичного кейсу, обґрунтованість власної позиції у процесі формулювання логопедичного висновку; методичну та технологічну грамотність у підборі завдань; обґрунтованість та аргументованість методичного вибору; логічне структурування матеріалу, демонстрацію розуміння практичного застосування отриманих знань для вирішення практичних завдань, студент отримує 10 балів.</p> <p>Оцінка за тест може складати від 0 (min) балів до 40 (max) балів.</p>
Перелік допоміжних матеріалів:	-
Орієнтовний перелік питань:	<p>Питання теоретичного, репродуктивного і аналітичного характеру:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опишіть основні етапи дозрівання головного мозку. 2. Опишіть онтогенез розвитку головного мозку. 3. Розкрийте причини порушень розвитку нервової системи. 4. Опишіть локалізацію функцій у тім'яній долі. 5. Опишіть локалізацію функцій у лобній долі.

6. Опишіть локалізацію функцій у потиличній долі.
7. Опишіть локалізацію функцій у скроневій долі.
8. Опишіть будову і значення середнього мозку.
9. Опишіть будову і значення стовбура мозку та порушення при його ураженні.
10. Опишіть будову і значення проміжного мозку та порушення при його ураженні.
11. Опишіть будову та функції підкіркової області.
12. Розкрийте сутність анатомічної та фізіологічної асиметрії великих півкуль головного мозку.
13. Розкрийте функції мовленнєвих центрів.
14. Розкрийте сутність класичних досліджень П. Брока і К. Верніке.
15. Опишіть діяльність функціональних блоків та структур мозку.
16. Дайте загальну характеристику провідним шляхам.
17. Розкрийте локалізацію та функції черепно-мозкових нервів.
18. Розкрийте фізіологію дванадцяти пар черепно-мозкових нервів, їх значення для мовлення.
19. Розкрийте поняття «монопарез», «геміпарез», «парапарез», «тетрапарез», їх значення для діагностики порушень.
20. Опишіть симптоми центрального паралічу.
21. Опишіть симптоми периферійного паралічу.
22. Опишіть кірково-спинальний і кірково-бульбарний пірамідний шлях
23. Опишіть симптоми ураження стріатуму.
24. Опишіть симптоми ураження палідіуму.
25. Дайте характеристику гіперкінезу; причини виникнення та вплив на мовлення.
26. Опишіть основні екстрапірамідні розлади.
27. Опишіть організацію центральної регуляції рухів.
28. Опишіть багаторівневу мозкову організацію довільних рухів.
29. Розкрийте сутність нейропсихологічного синдрому вищих психічних функцій «апраксії», «диспраксії».
30. Розкрийте типи апраксії.
31. Дайте диференційну характеристику центрального та периферійного паралічу (парезу) при мовленнєвих порушеннях.
32. Розкрийте сутність нейропсихологічного синдрому вищих психічних функцій «агнозії», «дисгнозії».
33. Опишіть клінічну картину кіркової дизартрії.
34. Розкрийте неврологічний симптомокомплекс підкіркової дизартрії.
35. Опишіть клінічну картину бульбарної дизартрії.
36. Опишіть клінічну картину псевдобульбарної дизартрії.
37. Опишіть класичну картину екстрапірамідної та мозочкової дизартрії.
38. Дайте характеристику алалії, як системному порушенню мовленнєвої діяльності.
39. Дайте клінічну характеристику розладів при алалії. Локалізація ураження. Динаміка розвитку мовлення дітей із алалією.

40. Дайте клінічну характеристику алаличних розладів.
41. Опишіть клінічну картину сенсомоторної алалії.
42. Розкрийте мозкові механізми та симптомокомплекс моторної алалії.
43. Дайте клінічну характеристику афазичних порушень (локалізація ураження, диференціальна діагностика різних форм афазії).
44. Дайте клінічну характеристику моторної афазії.
45. Опишіть етіологію і патогенез заїкуватості.
46. Опишіть темпо-ритмічні розлади мовлення судомного характеру.
47. Розкрийте порушення темпо-ритмічної організації мовлення, зумовлене несудомним станом м'язів мовленнєвого апарату.
48. Розкрийте механізм та симптомокомплекс артикуляторно-акустичної дисграфії.
49. Розкрийте механізм та симптомокомплекс оптичної дисграфії.
50. Розкрийте механізм та симптомокомплекс дисграфії на ґрунті несформованості мовного аналізу і синтезу.
51. Розкрийте механізм та симптомокомплекс фонематичної дислексії.
52. Розкрийте механізм та симптомокомплекс семантичної дислексії.

Питання практичного характеру:

1. Намалюйте мозкові механізми, що забезпечують письмо та читання.
2. Намалюйте мозкові механізми, що забезпечують механізм сприймання усного мовлення.
3. Намалюйте мозкові механізми, що забезпечують механізм продукування усного мовлення.
4. Позначте на малюнках моторну зону П. Брока, сенсорну зону К. Верніке, зони Пенфілда та Дежеріна.
5. Намалюйте мозкові механізми моторної алалії.
6. Намалюйте мозкові механізми сенсорної алалії.
7. Намалюйте локалізації вогнищ уражень при різних формах дислексії.
8. Намалюйте локалізації вогнищ уражень при різних формах дисграфії.
9. Намалюйте локалізації вогнищ уражень при різних формах диспраксії.
10. Намалюйте локалізації вогнищ уражень при різних формах дистаксії.
11. Намалюйте локалізації вогнищ уражень при різних формах дисгнозії.
12. Намалюйте локалізації вогнищ уражень при різних формах дизартрії.
13. Намалюйте локалізації вогнищ уражень при різних формах афазії.
14. Розкрийте вплив тону м'язів на характер звуковимови. Складіть поради батькам щодо важливості нормалізації тону артикуляційних, оральних і мімічних м'язів.
15. Розкрийте вплив трофіки м'язів на характер звуковимови. Складіть поради батькам щодо важливості нормалізації трофіки артикуляційних, оральних і мімічних м'язів.

16. Розкрийте диференціацію неврологічних ознак дизартрії. Складіть поради батькам щодо важливості подолання неврологічних ознак дизартрії.

17. Розкрийте ознаки, що характеризують семантичну афазію. Складіть поради близьким щодо важливості подолання семантичної афазії.

18. Розкрийте ознаки, що характеризують акустико-гностичну афазію. Складіть поради близьким щодо важливості подолання акустико-гностичної афазії.

19. Розкрийте ознаки, що характеризують моторну алалію. Складіть поради батькам щодо важливості подолання моторної алалії.

20. Розкрийте ознаки, що характеризують дисграфію на ґрунті порушень мовного аналізу та синтезу. Складіть поради батькам щодо важливості, системності і систематичності подолання такого виду дисграфії.

21. Розкрийте ознаки, що характеризують аграматичну дисграфію. Складіть поради батькам щодо важливості, системності і систематичності подолання такого виду дисграфії.

22. Розкрийте ознаки, що характеризують аграматичну дислексію. Складіть поради батькам щодо важливості, системності і систематичності подолання такого виду дислексії.

23. Намалюйте центральні мозкові механізми мовлення.

24. Намалюйте структурно-функціональну модель інтегративної роботи мозку.

25. Намалюйте різновиди паралічів та парезів.

26. Намалюйте локалізації вогнищ уражень клінічних варіантів дистаксій, атаксій.

27. Намалюйте локалізації вогнищ уражень клінічних варіантів дисгнозій, агнозій.

28. Розв'яжіть ситуаційні задачі:

а) Хвора дитина розуміє звернене до неї мовлення, але сама говорити не може. Її стан цілком задовільний, про фізичну слабкість мова не йде. М'язи, пов'язані з мовленнєтворенням, та їх іннервація не порушені. Чим, з анатомо-функціональної точки зору, може бути пояснена ця ситуація? Надайте поради батькам.

б) У дитини після перенесеної черепно-мозкової травми (забій лівої тім'яної області) зникла здатність координувати складні цілеспрямовані рухи. При цьому порушення рухової активності кінцівок не порушена. Кірковий кінець якого аналізатора пошкоджений? Де локалізується вогнище ураження?

в) У дитини епілептичний напад починається з посмикування лівому кута рота, потім судоми розповсюджуються на всю половину тіла. Вкажіть вогнище ураження.

г) У жінки на 5-му місяці вагітності виявлено неконтрольовані надмірні насильницькі рухи в кінцівках, котрі імітують нормальну рухову активність, хода подібна до танцюючої, обличчя демонструє часті гримаси, м'язовий тонус – дифузно знижений. Які структури головного мозку уражені?

29. Розв'яжіть ситуаційні задачі:

а) при ураженні якого з черепно-мозкових нервів при огляді спостерігається різка асиметрія обличчя?

б) при ураженні якого з черепно-мозкових нервів спостерігається нерухомість язика і неможливість висування

	його з рота? в) які черепно-мозкові нерви забезпечують іннервацію апарату артикуляції?
Екзаменатор 	Наталія Лопатинська
Завідувач кафедри 	Олена Мартинчук